

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТ, ШАХАР
КОМИТЕТЛАРИ, МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ОБЛАСТ ВА ШАХАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 231 (462)

20
НОЯБРЬ
ЯКШАНБА
1955 ЙИЛ
—
БАҲОСИ
20 ТИПИН.

Б У Г У Н Г И С О Н Д А :

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрущевнинг Деҳлида бўлиши (1-нчи бет).

Ҳиндистон газеталари Булганин ва Хрущев ўртоқларининг Ҳиндистонга келишини табрикламоқдалар (1-нчи бет).

Қўйчилик юзасидан Бутуниттифоқ кенгаши (1-нчи бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: Коммунистлар камчиликлари надилад очиб ташлашлари (2-нчи бет).

В. Абдуллаев. — М. И. Калинин музойида (2-нчи бет).

Ишлабчиқарилаётган маҳсулот сифатини текширимиш: Х. Назиров, З. Исроилов. — Сифатсиз ва брак

маҳсулот ишлаб чиқаришга қарши кураш — ҳарбир корхона коллективининг муҳим вазифаси (2-нчи бет).

Даладаги ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб олайлик, пахта таёрлашни кузги шудорлаш билан маҳкам боғлаб олиб бораёйлик! (3-нчи бет).

Женева кенгашида қатнашган совет делегацияси Берлиндан Москвага жўнаб кетди (4-нчи бет).

В. М. Молотов Москвага қайтиб келди (4-нчи бет).

«Женева руҳи йўқолган эмас» (4-нчи бет).

«Совет муносабатлари урушига бундан буён қайтиш йўқ» (4-нчи бет).

Хитой Халқ Республикасининг қишлоқ хўжалик-де-легацияси Тошкентга келди (4-нчи бет).

Совет артиллериячиларининг шонли байрами

Бугун бепойён мамлакатимизнинг меҳнаткашлари ва Қўрол Кучларимиз традицион байрам — Совет артиллериясининг 30 йиллиги билан нишонлайдилар. Халқимиз ва армиямиз шонли артиллериячиларимизни, артиллерия саноати ишчилари, хизматчилари ва инженер-техник ходимларини самимий табриклаб, уларга янги муваффақиятлар тилайдилар.

Совет кишилари артиллерия кунини Коммунистик партия ва Совет ҳукумати-нинг халқ ҳўжалигини янада ривожлантириш, халқ моддий фаровонлиги ва малавий савиясини тобора юксалтириш, мамлакатимиз қудрати ва ҳавфсизлигини мустаҳкамлашга қаратилган буюк тадбирларини муваффақиятлар суратида амалга оши-раётган. КПСС XX съездида қилинган тайёр-гарлик қўриқлаётган кунларда кутиб олмақ-далар.

Партия ва ҳукуматимиз белгилаб бер-ган улуғвор вазифаларини шараф билан бажаряётган халқимиз юксак ватанпарвар-лик намуналарини кўрсатиб ишламоқда, саноатта, қишлоқ ҳўжалиги ва ма-даний қурилиш соҳасида эълонб-моҳнат зафарларини кўлга кирит-моқда. Шонли партиямиз XX съез-ди шарафига кенг миқёсда аж олб кет-ган умумхалқ социалистик мусобақаси-да катта муваффақият қозонмоқда. Бе-шинчи бешйиллик план топириқларини мўлдатлан илгари, яъни 4 йил-у 4 ой мо-байнида бажарилганини яққолор халқ-имизнинг сийбй активлиги ва меҳнат гай-рати нақадар юксалганининг ёрқин на-моишидир.

Совет давлатининг ташқи сийбати—тинч-ликсевар сийбати. Давлатимиз жаҳонда барқарор тинчликни ўрнатган ва уни муста-ҳкамлаб, халқаро муносабатлардаги бекиналикни ўрнатган, мамлакатлар ўр-тасида ҳамкорлик ҳамда амалий алоқа-ларни ривожлантириш сийбатини изчиллик билан олиб бормоқда. Бутун прогрессив ин-соний давлатимизнинг тинчлик сийба-тини қўллаб-қувватламоқда, жаҳоннинг оддий кишилари тинчликнинг улуғ бай-роғиди бўлган Совет Иттифоқи халқлари билан бирдўстликларини билдирмоқдалар.

Тинчлик учун курашда Совет Иттифоқи билан биргаликда буюк Хитой Халқ Респу-бликаси, шунингдек бошқа халқ демократия-си мамлакатлари тинчлик ва прогресс куч-ларининг олгини сафарларида бермоқдалар. Совет Иттифоқи бошчилигидаги тинчлик лагериининг тинчликни мустаҳкамлаш учун олиб борган кураши, жаҳондаги мил-лион-миллион тинчлик тарафдорларининг қудратли қаракатлари натижасида халқаро бекиналикни биржунга юмшатишга эри-шилди. Ўрт давлат ҳукуматлари бошчи-ларининг Женева кенгаши бутун халқаро ҳаётта катта ва муҳим воқеа бўлди. Тинч-лик тарафдорлари уни мамуният билан кутиб олдилар.

Давлатимиз ўзининг бирқанча амалий ишлари билан «Женева руҳини» амалга ошириб келмоқда. Армиямиз 640 минг киши миқёсдада камийтирилганлиги бу-нинг ёрқин мисолидир. Социалем лаге-ридаги барча халқлар, бутун дунёдаги тинчлик кучлари Совет Иттифоқининг бу тадбирларини қизғин қўллаб-қувватла-моқдалар. Европадаги халқ демократия-си мамлакатларининг ҳукуматлари ҳам ўз қўшнилари миқдорини анча қисқартириш-га қарор қилдилар.

Тинчлик душманлари халқларнинг тинч-хастини бузиш, уруш оловини ёқиб йў-ларини излайди. Тинчликнинг қудратли кучи янги уруш оловини ёқиб шитилат-ган қора кучларнинг йўлини қал'адек мустаҳкам тўсиб турипти.

Бизнинг армиямиз шонли тарихга, жан-гавар традицияларга эга. Қўп асрлик та-рихга эга бўлган артиллериямиз қўроқли кучларимизнинг энг кучли, зарбдор қис-мларидан биридир. Рус тўп усталари, яхти-ро чилари тўпларнинг янги хилларини, артиллерия қўроқларининг янги намуна-ларини ишлаб чиқишда катта муваффа-қиятларга эришганлар. Рус ҳарбий техник-кеси усталари артиллерия техникасини мукамаллаштирдилар. Рус артиллерия-

чилари Ватан учун олиб борилган жанг-ларда ҳарбий сан'атнинг юксак намуна-ларини кўрсатдилар.

Совет артиллерияси рус артиллерияси-нинг энг яхши традицияларини ўзлашти-риб, янги босқичга кўтарилди ва мустақил равишда ривожланибмоқда. Артиллерия-миз совет ҳокимияти йилларида янги ҳарбий техника билан мукамаллаштири-лди, армиямизнинг беш зарбдор кучига айланди.

Совет артиллериячилари Улуғ Ватан уруши йилларида ўзларининг ҳарбий сан'ати пухта ағзаланишларини, душманга қарши курашда дахшлатли куч эканлик-ларини намоийш қилдилар.

Баҳодир артиллериячиларимиз Улуғ Ватан уруши фронтларида масисиз қаҳра-монликлар кўрсатиб, душман қўшин-ларига ва техникасига ўнгаришмас зарба-лар бердилар. Артиллериячиларимиз душ-ман истеҳкомлари, броньлаштирилган қис-мларини мазақлаб, танкларимиз, ишда ва отиқ аскарларимизнинг тез олга си-лжишларига катта имконият яратиб бер-дилар.

Қаҳрамон артиллериячиларимиз Улуғ Ватан уруши йилларида Москва яқинида, Ленинград остоналарида душманнинг ол-динга силжиганини тўхтатишда ва ҳарбий кучини емириб ташлашда катта роль ўйнадилар. Совет артиллериячилари Сталинград, Курск, Белгород, Харьков, Киев, Минск, Витебскда, Днепр, Висла ва Не-ман дар'еларида, Будапешт, Вена ва Бер-линда душман қўшинларини тор-мор кел-тиришда ўзларининг қудратли кучига эга эканликларини намоийш қилдилар. Артил-лериямиз янги милитаристларнинг қў-шинларини тор-мор келтиришда ҳам жан-говар, қудратли куч бўлиб хизмат қилди.

Душманга қарши олиб борилган жанг-ларда совет артиллериячилари масисиз қаҳрамонлик, жасурлик намуналарини кўрсатиб, халқимизнинг буюк ҳурмати-га сазовор бўдилар. Халқимиз, партия ва ҳу-куматимиз совет артиллериячиларининг она-Ватан учун олиб борилган жангларга қўрсатган қаҳрамонликларини муносиб равишда тақдирладилар. Юз миңларча артиллериячилар, минометчилар ва артил-лерия саноатининг ходимлари жанг май-донларидаги ва меҳнат фронтларида катта хизматлари учун Совет Иттифоқи орден ва медаллари билан мукофотландилар. Бир-яш миңдан кўпроқ артиллериячилар ва минометчиларга Совет Иттифоқи Қаҳрамони дотан фахрий унвон берилди.

Қўроқли Кучларимиз ва шу жумладан артиллериячиларимиз урушдан кейинги йилларида Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг доимий ҳамхўрлиги натижа-сида ҳозирги рамон жангавар техникаси-нинг ҳамма турлари билан қўроқлантири-лди. Қўроқли Кучларимиз ва унинг жанго-вар қисми бўлган артиллериячиларнинг ба-ҳодир жангчилари ўзларига ишониб то-пиришган қўроқли пухта ағзалар, ҳарбий маҳоратларини оширмоқдалар ва она-Ва-танимизнинг муқаддас ҳаётларининг, халқ-имизнинг тинч, изодий меҳнатини, тинч-лик иннини ҳуш'ёрлик билан қўққалмоқда-лар. Совет артиллериячилари Ватан олди-даги муқаддас бурчларини шараф билан бажарини учун ўзларининг ҳарбий ва сий-сий тайёргарликларини тинмай ошириб боришлари, ёшларимиз армия, авиация ва флотга ёрдам беручи жамият ишларида актив қатнашиб, Ватан муҳофазасини яна-да мустаҳкамлаш ишига ўз муносиб ҳис-саларини қўшишлари керак.

Совет халқи Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлиги остида мамлакатимизда коммунизм қурмоқда, Ва-танимизни янада гўллаб-яшлатиш, умум-ий тинчликни мустаҳкамлаш учун курашмоқда. Қўроқли Кучларимиз Ва-танимизнинг мустақиллиги, халқимизнинг бахтиёр ҳаётига ҳамда қилишга уринган ҳарқандай агрессорларга қақшатқич зарба беришга тайёр туриптилар.

Яшасин қаҳрамон совет халқи ва унинг шонли Қўроқли Кучлари!

Яшасин ғалабаларимизнинг улуғ та-рихилотчиси ва изломчиси—Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Н. А. БУЛГАНИН ва Н. С. ХРУЩЕВНИНГ Деҳлида бўлиши

ДЕХЛИ, 18 ноябрь. (ТАСС). Бугун СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Бул-ганин ва СССР Олий Совети Президиуми-нинг а'зоси Н. С. Хрущев Ҳиндистон Рес-публикаси беш министри Жаҳоҳарла Неру қураида бўдилар. Сўхбатда совет томо-лидан СССРнинг Ҳиндистондаги аъзиси М. А. Меньшиков, Ҳиндистон томонидан Индира Ганди хоним, Ҳиндистон Респу-бликасининг СССРдаги аъзиси К. П. Ш. Менон ва ташқи ишлар министрлиги про-токол бўлимининг бошлиғи Р. А. Бейг ҳозир бўдилар.

ДЕХЛИ, 18 ноябрь. (ТАСС). СССР Ми-нистрлар Советининг Раиси Н. А. Булга-нин ва СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси Н. С. Хрущев ҳамда уларнинг ҳам-роҳлари бугун кеңқурун Ҳиндистон Рес-публикаси президенти саройи бегида ҳинд халқ ашула ва рақслари концертида ҳозир бўдилар. Бу концерт улар шарафига ўтқа-зилди.

Ҳиндистон газеталари Булганин ва Хрущев ўртоқларининг Ҳиндистонга келишини табрикламоқдалар

ДЕХЛИ, 18 ноябрь. (ТАСС махсус му-хбири). Ҳиндистон газеталари СССР Ми-нистрлар Советининг Раиси Н. А. Булга-нин, СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси Н. С. Хрущев ва ҳамроҳларининг Деҳлида келишига бағишлаб мақолалар бе-сиб чиқармоқдалар.

Газеталар Н. А. Булганин ва Н. С. Хрущевнинг фотосуратлари ва қисқача таржимай ҳолаарини, шунингдек Совет Иттифоқи тўғрисидаги ва Ҳиндистон-Совет дўстлиги ҳақидаги материалларни бе-сиб чиқармоқдалар.

«Хиндустан стандард», «Хиндустан таймс» ва «Таймс оф Индия» газеталарида бу материаллар икки саҳифадан ағзалайдилар.

«Хиндустан стандард» газетаси «Хун-дистон» сарлавҳали бошмақолида бун-дай деб ёзди: Булганин ва Хрущев жа-ноблар, шунингдек бошқа совет раҳбар-лари мамлакатимизнинг меҳмони сифатида бизга келдилар. Улар борган ҳамма жойда халқимиз уларни беиҳод зўр иштиқ-ва хурсандчилик билан кутиб олди. Булга-нин ва унинг ўртоқлари халқимизнинг тинч тоғув бўлиб яшаш принциплари ру-ҳида ҳаракат қилишга тайёр эканлигини кўрсатдилар. Бу эса, манфазатларимизнинг кенг миқёсда бирхил эканлигини ва, бу нарсаси турмуш тартибларимизга, бизнинг маросимимизга ва бошқа мамлакатлар билан дўстона муносабатларимизга зарар етказ-маслигини кўрсатди. Совет раҳбарлари ана шу қадимий мамлакат ва унда яшовчи халқнинг характерини ўз кўзлари билан кўраолдидилар, бизнинг орау-тилашларимиз

ва камчиликларимиз билан танишаолди-лар. Биз камчиликларимизни яширмайиз ва бу камчиликлар учун биздан кўра аж-набий ҳукмронлар кўпроқ айбандилар. Биз ана шу ажнабий ҳукмронлар билан атиги 8 йил илгаригина хайрашган эдик.

Сўнгра, газета қўйидагиларни та'кидла-ди: Хиндистон «жўшқин иш вазиятига ўт-ган 38 йил мобайнида қоққ қишлоқ ҳў-жалиги мамлакатини индустриалашган улуғ давлатга айлантирилган кишилардан кўп нарсаси ўрганаолди. Биз мамлакатнинг яш-набий ўртинисига фикрларимизни ўзимиз-ча амалга ошириш учун қўшимча совет мамлакатининг дўстона ёрдам беришга ва бизни қўллаб-қувватлашга умид боғлай-лашимиз деб ўйлаймиз».

«Снахнага» газетасининг бизириши-ча, Умуҳиндистон деҳқонлар союзи (Ки-сан саба)нинг Фарбий Бенгалия бўлими совет раҳбарларининг Ҳиндистонга келиши муносабати билан байғот о'лон қилган. Бу байғотда айтилишча, бу визит деҳқонлар оммаси ва халқ учун буюк тарихий мил-лий байрамдир.

«Совет Иттифоқининг раҳбарлари, — дейилади байғотда, — Фарбий Бенгалияда халқаро тинчлик, Ҳиндистон озолиги ва тараққиётининг энг яхши дўстлари сифа-тида гоёт самимий кутиб олинди. Ана шу визит натижасида Ҳиндистон билан Со-вет Иттифоқи ўртасидаги дўстона алоқа-лар учун ваз тинчлик ҳамда тараққиёт йў-лидан гелибона олга бориш учун жуда кў-лай имкониятлар вужудга келди».

ОБЛАСТ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТУҒРИСИДА 1955 ЙИЛ МАЛҲУМОТ

Районларнинг номи	Вир кунда	Мавсум бошидан	Районларнинг номи	Вир кунда	Мавсум бошидан
Ўртасарой	0,17	104,74	Мирзачўл	0,32	96,51
Оржоникидзе	0,33	102,07	Бўна	0,15	96,07
Оҳангарон	0,05	100,64	Сирдарё	0,27	95,59
Юкюрчиқ	0,07	100,36	Ўртачирчиқ	0,20	93,71
Пикент	0,09	100,20	Верхне-волинск	0,21	93,70
Ховос	—	100,15	Чиноз	0,23	90,91
Октябрь	0,21	99,08	Оқўрғон	0,20	89,29
Янгийўл	0,33	97,60	Бекобод	0,37	84,81
Гулистон	0,37	97,25	Қўйчиқ	0,40	82,77
Калинин	0,26	96,66	Бобўт	0,30	73,05

ОБЛАСТ СОВХОЗЛАРИДА ПАХТА ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТУҒРИСИДА 1955 ЙИЛ МАЛҲУМОТ

Совхозларнинг номи	Вир аунда	Мавсум бошидан	Совхозларнинг номи	Вир кунда	Мавсум бошидан
4-нчи Вревский	—	102,31	2-нчи «Далварзин»	0,40	77,75
«Малик»	0,26	89,59	Кўкорол	0,29	76,72
16-нчи совхоз	0,19	87,60	1-нчи «Бобўт»	0,49	76,58
«ЎзССР бешилли-ги»	0,40	82,77	3-нчи Вревский	—	67,71
17-нчи совхоз	0,15	81,64	3-нчи «Бобўт»	0,25	68,78
1-нчи «Далварзин»	0,37	80,25	2-нчи «Бобўт»	0,33	65,67
3-нчи «Далварзин»	0,40	77,95	4-нчи «Бобўт»	0,19	61,51
			10-нчи совхоз	—	60,80

Хашаматли улган биё. Салобатли эшикларнинг би-ридан кириб кетаётиб, иккинчидан чиқиб кел-лаётган одамлар оқими чексиз. Уй юмнини биз бошқа бир иш билан шонлиб кет-ган кишилар ҳам кассадан билет оладида, эскала-тор олдида келди, унга оёғини қўйди ва хотирламиз билан сайр қилиб юрган кишилар сағига қўшилди.

Бу — Ленинград метрополитедир. Қўзил аловлар билан безатилган метро станциялари худди байрам кун-ларидек гажжум. Одамларнинг қанчалик шод эканлигини уларнинг юзларидан билиб оlish қийин эмас. Чунки мам-лакатимизда иккинчи ҳисобланган бу ерости темир йўли ишга тушиб, меҳнаткашларга хизмат қила бошлади.

Ерости магистралнинг узунлиги 10,8 километр бў-либ, шаҳарнинг фарб-жанубидаги Автоводин бошланади

ва Киров заводи, Болтик, Варшава, Витебск вокзаллари олдида ўтиб, Москва вокзалидаги Қўзғолон майдонида тамом бўлади. Бутун трасса бўйлаб 8 станция вужудга келтирилган. «Плошадь Востания» станцияси Улуғ Ок-тябрь социалистик революцияси темасига бағишланган бўлиб, бронза барельефларда акс этдирилган эпизодлар билан янжозланган.

Партия ва ҳукуматимиз Ленинград ерости қуручлари-нинг меҳнатига юксак баҳо бердилар. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонлари билан Ленинград метрополи-теини В. И. Ленин номига қўйди, Ленинстроит аса Ленин ордени билан мукофотландилар.

Суратда: Ер устидаги «Плошадь Востания» стан-цияси павильонининг умумий қурилиши.

А. Михайлов фотоси, (ТАСС фотохроикаси).

Қўйчилик юзасидан Бутуниттифоқ кенгаши

18 ноябрда Катта Кремль саройида қўй-чилик юзасидан қақриланган Бутуниттифоқ кенгашининг якуновчи мажлиси бўлди.

Сеқцияларнинг иш натижалари ҳақида-ги ахборотлардан кейин кенгаш қатнашчи-лари қишлоқ ҳўжалик органлари, МТС, колхоз ва совхозларнинг жун етиштириши ва таёрлашни қўйиштириш, қўйчиликни янада ривожлантириш соҳасидаги вазифа-лари тўғрисидаги докладларни муҳофа-ма қилишнинг давом этдирилди.

Озарбайжон ССР Қишлоқ ҳўжалик ми-нистри ўртоқ Сейдов қайт қилиб ўтидики, республиканинги ҳўжаликлари жамоат чор-вачилигини, шу жумладан қўйчиликни ри-вожлантиришда ба'зи муваффақиятларга эришилди. Кейинги йил ичида колхозлар-даги қўйлар соми 14 процент кўпайди. Брок, майин ва яримайин жули қўйлар ҳали ҳам етарли эмас.

Республика қўйчиликни янада ривож-лантириш учун катта резервларга эга. Озарбайжонда тоғлик ерларда боқилганга-рин меринос қўйларининг янги зоти етиштири-лди. Бу ҳил қўйлар жун юқори сифатли бўлини ва тоғлик шариқта боқилган яхши кўнканлигини билан фар қилди. Ҳарбир қўйлар жун қиқиб олишини яқин вақт ичида йилга ўрта ҳисобда 4 — 5 кило-граммгача етказиш учун ҳамма имконият-лар бор.

Ўртоқ Сейдов чорвачиликни ҳар-томонлама яхшилашда ҳўжаликлари-нинг манфаатдорлигини ошириш учун узоқ йиллардаги устаскаларни кол-хозларга улуғ муддатга бикитиб қўйишни тақдиф этди.

Рубово давлат наслдорлиқ ҳўжали-гининг директори ўртоқ Догиль Олтой ўлка-сининг Рубовск ва Велчан районларида-да майин жули қўйларини уруштин тақриб-си тўғрисида сўзлаб берди. Бу районлар-нинг колхозларида ҳозирги вақтда 143 минг қўй бўлиб, шундан 70 проценти ме-ринос қўйларидир. Ҳар қўйдан 5,1 кило-грамдан жун қиқиб олиномоқда, соф тола чикни 46 проценти тақдиф этилмоқда. Қўйларнинг маҳсулдорлигини оширишда-ги бу муваффақиятларга ем-хашак базасини ва наслдорлик илларини яхшилаш фе-рмаларини тақрибали қўнонлар билан муста-ҳкамлаш натижасида эришилди.

Ростов области КПСС Ростовск рай-канининг секретари ўртоқ Иваненко айтдики, кейинги йилларида фермаларга қўйина ко-ммунистлар ва комсомоллар келди. Улар чо-р ва молларнинг маҳсулдорлигини ошириш учун мусобақани кенг ташкил қилдилар. Индиликда районнинг колхозлари 3 йилдан буён қўйчиликдан миллионлаб даромад олиб келмоқдалар.

Трибунада СССР Совхозлар министри ўртоқ Бенедиктов. Илғор ҳўжаликлари-нинг тақрибаси ишонтирдилар қишлоқ кўрсатди-ки, деҳи у қўйчиликни янада юксалтириш учун гоёт катта резервлар бор. Совхозлар ўтган йилдаги нисбатан миңларча топпа жун кўп топириқлар ва ҳар қўйдан жун қиқиб олишни ўрта ҳисобда 0,3 кило-грамм оширдилар. Брок, халқ қўйчиликни ўстириш су'батлари етарли эмас. КПСС МК январь Пленумининг топириқларини бажармоқ учун совхозларда қўйлар сой-ла

ни 18—20 процент кўпайтириш ва жун қиқиб олишни ўрта ҳисобда тахминан 10 процент ошириш зарур.

Ўртоқ Бенедиктов ўз сўзининг охири-да ҳамма совхоз ходимларининг а'тибори-ни маҳсулот таънарини кескин суратда камийтириш, шунингдек қўйчиликнинг меҳнат ва маийн шариотларини яхши-лаш зарурлигига жалб қилди.

СССР қишлоқ ҳўжалик министри ўртоқ Мацкевич қишлоқ ҳўжалик йилининг ба'зи дастлабки якуновчи айтиб берди: экин майдонлари анча кенгайган, дов, қандавларга, тоғлик зигир, қўнғабозар, сабзот етиштириш кўпайган. Шу билан бирг ба'зи республика ва областлари (Бе-лоруссия ССР, РСФСРнинг қоратўроқда бўлган зонаси) қартошка етиштириш топириқларини бажармаганлар, бирқанча республикалар пахта ҳосилини йиғиб-те-риб олиш ва таёрлашда орада қолмоқда-лар.

Қўйина районларида баҳор ва ба фасли маккажўҳори учун ноқулай бўлди. Декин агротехника тўғри амалга оширилган, мак-кажўҳори эканини тегинчилик парварш қилиш та'минатини жоиларда маккажў-ҳори яхши ҳосил берди. Сўнгра ўртоқ Мац-кевич колхоз чорвачиларини эришган ба'зи муваффақиятларга тўхталди, — сийгир-ларнинг сўт маҳсулоти ошган, жун тай-ерлаш муваффақиятга бажаришган. Шу билан бирга сўнг таёрлаш иши айниса Вологда, Великие Луки ва Смоленск об-ластларида, Латвия ССР ва Эстония ССР-да орада қолганлигини қай қилиб ўтин керак. Қўчкаларни тўшт олиш учун боқиб семиртиришни ташкил қилишга жи-дий а'тибор бериш зарур. Бу тадбир ем-хашакни ҳам сарфлаган ҳолда қўйларнинг ёр учун семиртирилганлиги нисбатан анча қиёсда келди ичида қўйроқ семиртириш ам-кониятини беради.

Нотяқинг уқитиб ўтишичча, қўйина МТСлар ҳали ҳам колхозларда чорвачилик масалалари билан ҳам шуғулланоқдалар, кўп меҳнат талаб қилганган процессларни механизациялаш топириқларини бажарма-тирлар. Қўйина колхозларда фермаларга кўп меҳнат талаб қилганган ба'зи аш-лар механизациялаштирилган. Декин ко-мплекс механизация амалга оширмаган-лигидан бу тадбир етарли натижа бера-ётир. МТСлар қўйчиликни су билан та'минлашни ўстиришда, ем-хашак ба'заси-ни мустаҳкамлашда, қўйнолар куришда, кўп меҳнат талаб қилганган процессларни механизациялашда қўйчиларга катта ёр-дам беришлари дозим.

Музоқаларда СССР тўғривачилик сано

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Коммунистлар камчиликларни дадил очиб ташладилар

Мамлакатимизда «Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

«Чирчисольмаш» заводи партия таш-ниги, уларнинг фао-
лиятини кучайтириш
масаласи билан кенг-
майтанини айтдилар.

Пигилиш қатнашчилари партия ва ҳу-
жалик раҳбарларини коммунистларнинг
фикри билан ҳисобламаганлари, камчи-
ликларга кўникиб қолганликлари ва ке-
лишувчиликка йўл қўйганликлари учун
қаттиқ танқид қилдилар.

— Завод йил бошидан буюн давлат
планларини бажармай келадилар, — деди
ўртоқ Беляков, — у доимо шугурчилик ме-
тоди билан ишлармоқда. Бунинг сабаби шу-
ндаки, партия бюросининг секретари ўртоқ
Косенко муроасозлик билан иш қўрди,
завоҳ директори ўртоқ Петричкин билан
ўртоқлик муроабатини ёмонлаштиришни
истамади. Бу билан давлат ва халқ ишга
зарар келтирди.

— Бизнинг раҳбарларимиз, — деди
ўртоқ Беляков, — танқид ва ўз-ўзини тан-
қид қилмайдилар. Шунинг учун бир-
бирларини танқид қилмайдилар. Улар
пехларга, ишлабчиқарарининг таъдирини
ҳал қилингандаги иштирокчиларга қарай
қўйибдилар.

Пигилишда шаҳар партия комите-
ти ва унинг ходимлари, корхона-
ларга жонли раҳбарлик қилмаганликла-
ри, уларнинг ишда юз бераётган кам-
чиликларини бартараф қилишга ҳаракат
қилмаётганликлари кўрсатилди.

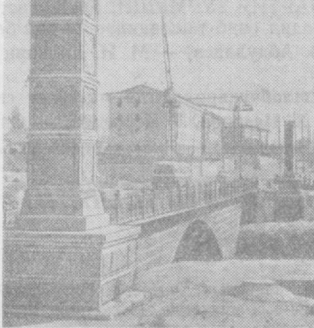
Ўртоқ Стояков завод раҳбарлари ўзла-
рини танқид қилган айрим коммунист
ва партия ишчиларини қўғиш остига ол-
ганликларини ҳақда гапирди.

— Коммунистлардан Тарасов, Обрезков,
партиясиш ишчилардан Навротский, Ли-
тинов ва бошқалар камчиликларга иш-
батан муроасоз ўртоқлар эди. Лекин улар
завод раҳбарларига ёқмадилар. Шунинг
учун ҳам уларни турли баҳона билан ё
ишдан бўшатиб юбордилар, ёки «ўз-ўзи-
лар» билан бўшаб кетишга мажбур қил-
дилар.

Пигилишда партиявий-ташқилий, пар-
тиявий-сиёсий ишларда ҳам жиддий кам-
чиликлар борлиги кўрсатилди. Оммавий-
сиёсий ишлар ўз ҳолига ташлаб қўйилган.
Ахтатарлар билан иш олиб боришмайди,
уларнинг иши устидан контроль ўрнатил-
маган. Партия гуруҳларининг иши билан
ҳечқим қизиқмайди. Уларнинг кўпчилиги
тартиб кетган.

Ҳисобот-саноот йигилиши коммунист-
ларнинг ижтимоий фаоллигини, танқид ва ўз-
ўзини танқид қилиш остида ўтди. Иги-
лишда партия бюросининг секретари ўртоқ
Косенко коммунистларнинг ишончини ол-
маганлиги таъкидланди ва шунинг учун
ҳам унинг қанчалик ураси партия бюроси-
нинг янги составига кўрсатилганлигига
қарамай, сайланмай қолди.

Пигилишда кўрсатилган камчиликларни
бартараф қилишга қаратилган кенг қарор
қабул қилинди. Партия бюросининг янги
состави сайланди. Унинг секретари қилиб
ўртоқ Мусин ва ўринбосари қилиб ўртоқ
Шокиров сайландилар.

Суратда: Тошкентдаги Богдан Хмель-
ницкий кўчасида қурилаётган уй-жой
биноларининг қурилиши.
В. Мазур фотоси,
(ЭТАГ фотохроникаси).

Мирзачўл районида

ТЕРИМЧИЛАРГА МАДАНИЙ ХИЗМАТ

Район маданият бўлими аҳолига мада-
ний хизмат қилиш ишга жиддий эътибор
бермоқда. Пахта даладарига фидокорона
меҳнат қилаётган теримчилар учун кўча
кино установакалари намунали хизмат қи-
лмоқда. Қолхоз аъзолари «Опа-сингилар»,
«Чавандоз қиз», қинд кино-фильмлардан
«Байжун Баира» каби фильмларни кўри-
дилар.

РАДИОЛАШТИРШ ДАВОМ
ЭТМОҚДА

Районнинг биринчи қолхозларида янги
радиоусулар ўрнатилди ва ишга туши-
рилди. Ишда қилган районда қолхозчилар-
нинг уйларида радио сазолари янграмоқда.
Радио тоқчилар ўрнатилган ҳошир ҳам давом
этмоқда.

ЯНГИ ТИПОВЫЙ МОЛХОНА

Райондаги Октябрь, Ворошилов номи,
«Коммуна» қолхозларида жамоат чорва
молларини қишлоғига пухта тайёрла-
ди қилимоқда. Бу қолхозларда тез кун
ичида 200—300 бов қорамол енгизилган
янгидеки типовой молхоналар қуриб битказил-
ди ва фойдаланишга топширилди.

«ЗИМ» МАРКАЛИ ЯНГИ МАШИНАЛАР
СОТИБ ОЛИНМОҚДА

Райондаги Ворошилов номи, Василев-
ский номи «Октябрь» ва «Коммуна» қол-
хозлари йилдан-йилга юксалиб, уларнинг
экономикаси кундан-кун мустақамлашиб
бермоқда. Бу қолхозларнинг ҳарқайси
«ЗИМ» маркали янги енгил машиналар
сотиб олинмоқда.

КОЛХОЗЧИЛАР УЧУН ЯНГИ
УЙ-ЖОЙЛАР

Райондаги «8 март» қолхоз правлене-
си қолхозчиларнинг янги уй-жой қуриб
олишлари учун яқиндан ёрдам бермоқда.
Шу йил қолхоз аъзолари 40 та янги ти-
пдаги уйни қуриб битказдилар ва унга кў-
чиб кирдилар.

М. АБДУРАИМОВ.

ИШЛАБЧИҚАРИЛАЁТГАН
МАҲСУЛОТ СИФАТИНИ
ТЕКШИРАМИЗ.

Сифатсиз ва бран маҳсулот ишлаб

чиқаришга қарши кураш—ҳарбир

корхона коллективининг муҳим вазифаси

Қандай маҳсулот бўлмасин, уни ишлаб
чиқарган кишиларнинг меҳнатига ва ўша
нарсани ишлаб чиқаришга қарши кураш
ларининг фаолиятига истеъмолича баҳо бе-
ради. Ҳозирги истеъмолича-ҳариднинг та-
лаби, яъни қарғачонидан ҳам ўсиб ке-
тган. Унга нардан-бери ҳавасасизлик
билан тайёрланган нарсани қабул қилиш
шунинг учун ҳам халқ манфаатларидан бо-
на нарсани қўллашнинг коммунист
партия ва Совет ҳукумати саноат маҳсу-
лотларининг сифатини яхшилаш тўғрисида
тиямалар қўйиб келмоқдалар. Улар
ҳарбир министри, ҳарбир главно ва ҳар-
бир саноат корхонасининг давлат планла-
рини ҳамма кўрсаткичлар бўйича, яъни ми-
қдор, тарихи ва бошқа кўрсаткичлар қа-
торини, сифатини бўйича ҳам сўзаси бажари-
ши талаб қилмоқдалар.

Лекин обзастимизда кўпгина саноат
корхоналари сон орақдан қувиб, ишлаб
чиқарилаётган маҳсулотларининг сифатини
яхшилаш ҳақида қайғирмайдилар. Улар
мендан кетгунча ҳаридорга етгунча қоби-
лда иш тутмоқдалар. Натижада саноат
ташкилотларига, меҳнатқилларга сотиш
учун келтирилган кўпгина кенг истеъ-
молининг сифатини пасайтириш
ёки бутунлай яроқсиз маҳсулот сифатида
корхоналарга қайтариб юбориш ҳолати
юз бермоқда.

Яқинда «Бюропатор» артелидан «Гла-
зунивермаг» артекарлар учун тикланган 628
та шойи сорокча келтирилди. Бу сорокча-
лардан 469 таси петиляларнинг охири
хушхалат тикланганлиги, петиля ба-
ларининг нотекислиги учун 1-чи сортдан
иккинчи сортга пасайтирилди, 159
таси кўпчилигининг тешилиб кетгани ва
турли дорларни бўлагани учун брак этилди.
Артель соти пасайтирилган ва брак қи-
линган маҳсулот учун универмаг маъ-
муриятига 3327 сўм штраф тўлади.

Ленин номи артель ҳам сифатсиз, «чи-
лаки» буюмлари савдо ташкилотларига
юборган. Артелидан келтирилган буюмча
ва украинка қўйлақлар гулалар пўтўғри
тикланганлиги, винилкаларда симметрия
бўғидаги тўғайли 50 дон бўлганда ҳамда 40
дўна украинанинг соти пасайтирилди.
Октябрь район саноат комбинатидан
савдо ташкилотларига тўлаётган буюмлар
ҳам талабга мувофиқ жавоб бермайдилар.
Бостонларнинг петилялари етарли мустақам-
лашмаган. Шимларнинг белбоғлари кенг,
трусиларнинг эса чоклари йирик ва қий-
иқ тикланган. Шунинг учун ҳам комби-
натнинг «Глазунивермаг»га юборган 250
костюми, 1040 трусиси мажбур камчилик-
ларини тузатиш учун корхонага қайта-
рилди.

Фақат «Ташлавунивермаг» ва «У-
лазунивермаг»нинг магазинлари ўтган 9
ой ичида «Октябрь 30 йиллиги» арте-
лининг 133 энтиги, Клара Петкин номи
артелининг 900 дон бозалар трусути,
Сталин номи артели ишлабчиқарар 224
нартёра (энтик пардаси), Янгийўла тик-
увайфал комбинати тайёрлаган бозалар
ботикасида 11 проценти биринчи сор-
дан иккинчи ва учинчи сортларга туши-
рилди. «Учичи интернационал» артелидан
келган 838 та артекарлар учун тикланган
труси ҳамда «Итфот» артелининг анча-
гина дивани брак деб топилди. Шунинг-
дек, Ленин район промкомбинати ишлаб
чиқарган диванлар, Сталин район пром-
комбинати тайёрлаган оғзақ столлар, Ки-
ров район промкомбинатининг респекта-
ри яроқсиз деб топилди.

Тошкентдаги 1-чи пойфалал фаб-
рикаси 1955 йилининг 3 кварталида савдо
ташкилотларига сотиш туширилган оёқ
қиймачлари учун 209 минг сўм, 2-чи пой-
фалал фабрикаси 105 минг сўм, Чирчиқ
пойфалал фабрикаси 150 минг сўм, Янгийў-
ла пойфалал-тикув комбинати 66 минг
сўм штраф тўлаганлар.

Бу фабрикалар кўриш туристик, об-
ластимиздаги биринчи корхоналарнинг раҳ-
барлари давлат планини ялпи маҳсулот
бўйича бажаришга, яъни сонини қўлайти-
ришга эътибор бериб, ишлаб чиқарилаётган
маҳсулотнинг сифатига эътибор бермай
қўйганлар. Бўямаси, Тошкент аравасозлик
савоҳида ишлаб чиқаришга меъбел, қарин,
давоқ тахтаси каби ҳўжалик моллари ва
турли спорт буюмлари сингари 2672 та
молнинг атиги 5,5 процентидаги кўрсат-
тилган сотиқа қабул қилиниб, 94,5 про-
центидаги соти туширилган, тузатишга
қайтариб юборилган, брак қилинган эдим?
Агар завод раҳбарлари маҳсулотини сифат-
дан қилиб чиқаришга ўзгекетган ҳаражада
бепарволик билан қарамаганларидеки шундай
ахвол ўз берав эдим?

Уч квартал мобайнида СССР Савдо ми-
нистрлигининг Ўзбекистон бўйича саноат
моллари сифати юзасидан давлат инспек-
ция Бопқармаси Тошкент обломсовети
системасидаги корхоналарнинг 126 минг

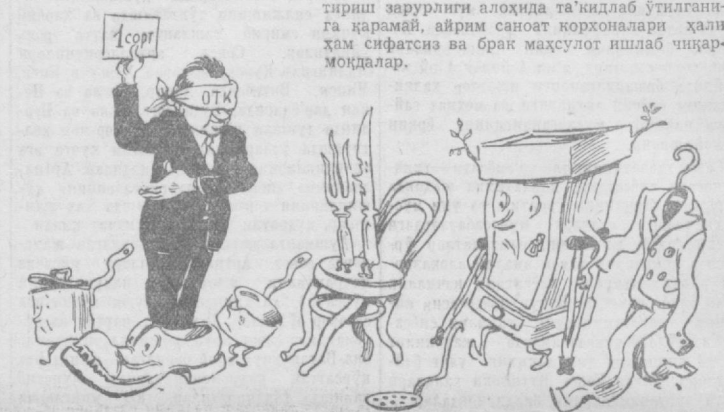
367 бўмаик маҳсулотини, яъни ишлаб чи-
қариш бачча маҳсулотининг 30 процен-
дан кўпийи брак қилди, Ўзбекистон ССР
Маҳаллий ва ёқили саноат министрлиги-
нинг обзаст бўлими чиқарган молларнинг
25095 сўмининг яроқсиз деб топилди. Бу-
лар нимани кўрсатади? Маъкур ташкилот-
ларнинг раҳбарлари (Акрамов, Маъсупов
ўртоқлар) бундай фақтларнинг кўпдан бе-
ри сотир бўлиб келётганлигини қандай
ишқайдилар? Систематик равишда кўп-
лаб сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқаришдан
Чирчиқ пойфалал фабрикаси, Янгийўла ти-
кув-пойфалал комбинати, Бекбоҳ шаҳар
савдо комбинати каби корхоналарнинг
ҳўжалик раҳбарлари ҳарбир дон маҳсу-
лотнинг брак қилиниши қанча меҳнат ва
маблагини кўкка совуришга олиб келай-
ганлигини ҳали ҳам тушуниб етмайдилар.

Ҳўш, нега, нима сабабдан шундай қи-
гилсиз ахвол давом этиб келмоқда? Авва-
вал шунини айтиш керакки, корхоналарнинг
раҳбарлари петиляда ишлабчиқарарини
ташқил этишга бепарволик билан қарам-
қалар. Ҳамма бало ана шунда. Қарда ҳар-
бир бригада, ҳарбир ишчининг ўз иши
юзасидан жавобгарлиги таъминланмас, де-
фектни ким қилганини биллиб бўлмаси,
у ерда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сиф-
атининг маъноси бўлмайди, бинабарин
брак қўлади. Шунинг учун цех ва смена
бошлиқлари, мастерлар ва технаологлар иш-
лабчиқарарини ташқил этишда ҳарбир ки-
ши қилган ишининг миқдоринигина эмас,
балки сифатини ҳам текшириб боришни
қўла тутишлари лозим. Ишчи шундай
уштинирш керакки, бирор маҳсулот брак
қилинган тақдирда унинг конкрет айдо-
рини аниқлаш мумкин бўлсин.

Брак қилган кишини топиш ва унга жа-
зо беришгина маҳсулот сифатини яхши-

кичлари билан ишлари бўлмайди. Бу ярамас
практиканинг зарари шундаки, у, корхона
раҳбарларини пўтўғри йўлга кириб кетиш-
га, яъни миқдор учун қўрашиб, сифатини
ахшилашни унутиб қўйишга сабаб бўла-
ётир. Бу савдо ташкилотларининг ишчи
қийинлаштирадиган, давлат ва халқ манфа-
атларига қатта зарар келтирадиган. Шунинг
учун ҳам ўртоқ Булганин КПСС Марказий
Комитетининг июль Пленумига «Саноатни
янада юксалтириш, техникани янада та-
раққий этдириш ва ишлабчиқарарини та-
шқил этишда янада ахшилаш» вазифаларини
тўғрисида» қилган қарорда «Маҳсулот-
нинг сифатига эътибор беришган ва бу
билан давлат ҳамда аҳолининг манфаатла-
рини сўрбетларча поймол этаётган киши-
ларни қаттиқ жазолаш керак», деб уқиди-
ди. Ўртоқ Булганин корхоналар учун бе-
гиланган планни ҳамма кўрсаткичлар бў-
йича бажариш тўғрисида етарли ҳаражада
қайғирмайдиган кишиларни қаттиқ танқид
қилиб бундай деган эди: «... ҳозирги дав-
лат давлат манфаатларини меъсимайдиган
ва давлат планини ҳурмат қилмайдиган бу
хилафлик қаробилар»ни саноат корхона-
ларининг раҳбарлигига яъни бўлатиш мум-
кин эмас. Лекин шунга қарамай, минис-
трларнинг шундай раҳбарлари борки,
улар корхоналарнинг банкрот бўлган раҳ-
барларини ўзларининг кенг олкалари билан
ана қилиб турадилар ва бу билан давлат
интизомини буздиладар, саноатнинг ишга
пўтўр етказиладар.

Ўзбекистон ССР Маҳаллий ва ёқили са-
ноати министрлиги, республика Кенг истеъ-
моат саноат товарлари министрлиги, обзаст-
топирмо ва обломсовет раҳбарлари
ҳанузгача ўртоқ Булганиннинг алашу гап-
ларидан тегишли ҳўжаса чиқариб олма-
йдилар. Натижада бу ташкилотларга қа-

ОТК ХОДИМИ (маҳсулотларга):
МАҲСУЛОТЛАР: ранг кўр, оқ йўл
бир қиё боқшарминки?..

сафарингиз бехатар бўлсин, оқ йўл!
сўр деганларидек, ҳаридорлар бизга
М. Воробейчиков чизган расм.

лашши тўла таъминламайди. Бунга эри-
шиш учун дастлаб цехларни малъазани
ишчилар билан таъминлаш, малакаси етарли
бўлмаган ёш ишчиларнинг техника бил-
минини оширишлари ва уларни етарли ҳара-
жада малакали қилганда кейин уларга
маъмур бир операцияни мустақил бажариш-
ни топириш керак.

Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг кўп
қисми брак ва ласт сотили бўлишга асо-
сан технаологлар, техника контроль бў-
лимининг ходимлари ва цех бошлиқлари айб-
дорлар. Агар улар сон орақсидан қувиб,
сифатини унутиб қўймаса, сифатсиз иш-
лайдиганларга, бракчиқларга нисбатан ли-
бераллик қилмаси, шўбаси маҳсулот сиф-
ати яхши бўлади, давлатнинг кўп-
лаб маблагини тешаб қолинади, тайёрланган на-
рса ана корхонага қайтиб келмайди. Айнича
саноат цех технаолог ва техника-контроль бў-
лимининг ходимлари юқори сифатли маҳ-
сулот ишлаб чиқаришни таъминлашда қат-
та роль ўйнайдилар.

Областдаги биринчи корхоналарда иш-
лаб чиқарилаётган кенг истеъмоат моллари-
нинг анчагина қисми сифатсиз ва брак
бўлаётганлигига маъкур корхоналар фао-
лиятини бошқариб бориш главно, трест ва
министрларга, район ва шаҳар партия
комитетларининг саноат бўлимлари ҳам
айбдорлар. Бу ташкилотларнинг ходимлари
корхоналар фаолияти билан атрофичи қи-
яқмайдилар. Улар бирор корхонага бор-
ганларидеки у ерда қанча маҳсулот ишлаб
чиқарилаётганини, бундан буюн планни
(албатта миқдор юзасидан) ошириб бажар-
иш учун нималар қилмоқчилигини сўриш-
тирадилар, ҳолос. Кўпичча сифат кўрсат-

Даладаги ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб олайлик, пахта тайёрлашни кузги шудгорлаш блан маҳкам боғлаб олиб борайлик!

ОПА-СИНГИЛ АҲДИ

Қумри блан Нури опа-сингил. Бир ондан туғилган меҳрибон қизлар. Улар жонажон қолхоз бағрида ўсиб узгайдилар. Нури шунда комсомол сарғига қабул қилини. Опа-сингиллар қизин терга паласидан бўён фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Йилда қизик воқеа бўлди. Қумри то тушгача 70, Нури эса 77 килограмм кўрак терди. Сингил ўз оқсидан ўзиб кетди. Қизлар терим бошлангандаёқ бир-биридан қолмасликка, ҳар кун кам деганда 150 килограммдан пахта теришга аҳд қилган эдилар.

Бутун тушгача оқсидан 7 килограмм олириб кўрак терган Нури ўзини анча енгил хис қилар эди.

— Мендан ўзиб кеттигиз келатганга ўхшайди-я, — деди Қумри хаёллашиб. — Ҳа, ўзиб кеттигиз келатганга, агар сиз ҳам бироз жаддаласангиз, мендан озиб кетганингиз мумкин, — деди унга меҳр блан қараб Нури.

Теримчилар дам олгани да шийпонига чиқдилар, улар тушгача қилинган шийпонинг якуни ҳақида сўзлашардилар.

— Бригадиримиз Ашрафхон ақанинг ўзлари ҳам кўрак тератилганга, — деди суҳбат вақтида қувониб Нури.

— Ҳозир бригадиримиз асос, ҳосилотнинг ҳам тараққий вақти, — деб қўйди Қумри аридан қўлини ювиб, шийпонга чиқиб ўтирар экан...

Қишлоқ шу кунларда катта меҳнат заҳи блан нафас олаётди. Ана, асфалт йўлдан машиналар, автокачкалар пахта пунктига «оқ оғин» ортиб кетмоқдалар. Бригадлардан эса, аравалар пахта тўла қанорларнинг ортиган ҳолда пунктга оқишардилар. Бу

Қумри ва Нурилар каби юзаб теримчиларнинг самарали меҳнатидан вужудга келган қароволлариди.

Бригада а'золари оқсидан сўнг яна теримга тушиб кетдилар. Қумри сингилсига тенгашиб олиш учун чаққон ҳаракат қила бошладилар. Опа-сингилнинг гайрат блан ишлари бошқа теримчиларнинг ҳам ҳавасини келтирар эди. Бригадада Ҳамиджон Толипов, Роҳат Мирзабекова каби ялғор теримчилар тез-тез атакларини тўлдирар эдилар.

Кеска пахтакор Раҳимбек ота Султонов ҳам шунда кўрак термоқда. Чолинган гайрат эди, у мавсум бошидан бўён 8 тоннага яқин пахта териб қўйди.

— Ушунгиз қараб турадиган вақт эмас, ҳали ерга ҳосил кўп. Ахир пахта билинган ошу-нонимиз, тўқ турмушимизнинг гарови, — дейди Раҳимбек ота.

Нури етгарини шимариб ишга киришиб кетган, бормоқлари кўраклар устида тинимсиз ўйнайди, у икки қўлаб теришга ўрганган. Шунинг учун ҳам меҳнати унмил.

Қумри кечгача қаттиқ ҳаракат қилиб кўрдилар, лекин, сингилсига етмади. Нури тушдан кейин ҳам гайрат блан ишлаб, оқсидан қувониб кетди.

Шу кун у терган кўрак 200 килограммга, Қумриники эса 150 килограммга етди. Лекин Қумри рақиб қилгани йўқ. Ундан олириб терган чевар сингилсидан хурсанд бўли.

Шунинг учун ҳам улар ишлаган бригада пахта тайёрлаш планини ортириб бажарди.

Ю. ҲАМДАМОВ.

Янгийўла районидagi Савдолов номида қолхоз.

Пландан ташқари 250 тонна учун

Сирдарё районидagi «Коммунизм» қолхоз бирнеча йилдан бери пахта тайёрлаш давлат планини бажармай келар эди. Қолхоз а'золари бу йил пахта еттиштиришнинг янги, прогрессив усулига дахиллик блан кўчиб, мўла ҳосил еттиштиришга эришдилар.

Қолхознинг меҳнатсевар а'золари фидокорона меҳнатлари туфайли шонли Коммунист партиянинг XX с'езди шарафига муносиб совға тайёрлаб, районда биринчи бўлиб, йиллик пахта тайёрлаш давлат планини муваффақият билан бажардилар. Улар давлатга 7 ноябргача 680 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 20 центнердан ҳосил топириб, йиллик планни 105 процент бажардилар. Топиришган пахтанинг 65 проценти отбор ва биринчи сортларга қабул қилинди.

Қолхозда биринчи бўлиб, коммунист ўртоқ Ш. Шахбазов бошлиқ бригада йиллик пахта тайёрлаш планини бажарди. Бригада а'золари 98 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 21,5 центнердан пахта топириб, йиллик планни 111 процент қилиб бажардилар.

Қолхозда Т. Шахбазов, Э. Чупонов, А. Ашморов, Ғ. Утаев ва А. Бердимутов ўртоқлар бошлиқ бригада а'золари айниқса юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Ҳозир қолхоз а'золари даладаги қолган ҳосилни тўла йиғиштириб, пландан ташқари яна 250 тонна пахта топиришга қарор қилдилар. Ҳозир даладаги қўрак қонийери усулида терилмоқда. Қўрати териб олинган гўзапоялар пенма-пен юлиниб, шудгорлашга тайёрланмоқда.

Ж. РАЗЗОНОВ, С. ХУДОЙБЕРГАНОВ.

Гектаридан 38 центнердан ҳосил олинди

Оржоникидзе районидagi Маленков номида қолхознинг коммунист Ахмат Шерматов бошлиқ бригада а'золари бу йил 56 гектар ерга чигит экиб, гўзани квадрат улаб ва фтораторлаб ўстиридилар. Пахтакорлар ва меҳнатчиларлар тез бўйи фидокорона меҳнат қилиб мўла ҳосил еттиштиридилар. Йиллик-терим даврида бригадада кўпнинг килограммчилар ҳаракати қонийерилади. Бу ҳаракатга қўшлаган Р. Ахророва, Т. Сидикова, Ш. Қосимова каби теримчилар 7—10 минг килограммдан пахта териб, бошқаларга намуна бўлилар. Натижада бригада а'золари ҳозиргача гектаридан 38 центнердан пахта топириб, катта юзгадга эришдилар.

Бригада а'золари бутун куч, воситаларни тўла сафарбар этиб, қолган пахтанинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш, қўшимча равишда гектаридан 6 центнердан ҳосил топиришга аҳд қилдилар.

П. ЭРТОЕВ.

Д. СОДИҚОВ.

КОНСУЛЬТАЦИЯ

Коммунист партия ва Совет ҳукумати пахтакорлар олдига деҳқончилик маданиятини ошириш ва совет агробиология фани ютуқларидан кенг фойдаланиш асосида ҳосилни тобора ошириш вазифасини қўйди. Деҳқончиликда ҳосилни оширишнинг муҳим шартавлари бири еригиз экин экинга сифатли тайёрлашдир. Бу соҳада кузги шудгорлаш ҳал қилуви аҳамиятга эгадир. Оржоникидзе районидagi Маленков номида «Қизил Ўзбекистон» қолхозлари, Янгийўла районидagi Ленин номида бошқа қолхозлар кузда ҳар йили ҳам қаттиқ совуқлар тушгунча экин майдонларини шудгор қилиб оладилар.

КУЗГИ ШУДГОРЛАШНИНГ АҲАМИЯТИ

Ер кузда шудгор қилинганда, куз, қиш ва баҳор ёғингарчиликлари ҳамда тушроқдаги ҳаво буён қуйилганини ҳисобга эрдан нам ва озуқа моддалар қўллаб туланилади. Тажриба озуқа моддаларининг шудгор қилинган ерларда чигит экин дарида, шудгор қилинмаган ерларга қараганда биринчи-иккинчи ҳисса кўпроқ туланишини кўрсатади. Бунинг сабаби шунки, куз, қиш ва эрта баҳорда тушган ёғинлар шудгор қилинган ерга кўп ва чуқур сингиди. Ерининг қайдаланган давлати гоёт юмшоқ бўлганидан ерга синган намининг тушроқ қапчилиқлари оғиринга кўтарилиши қилинади. Шунинг учун ердаги нам кўп бўлгани йўқомайди — ерда сақланиб қолади. Ерда сақланиб қолган нам ўсатган ўсимликни, айниқса дастлабки дарида яхши таъминлайди. Аввало шунинг айтиш керакки, ердаги бу нам чигитнинг алоҳида сугорилишсиз беғавол кўтариб чиқилиши таъмин этилади. Шудгор қилиниб кейиндан экинга яхши тайёрланган юмшоқ ерга экинган чигит ҳам блан етарли таъмин этилган қатламга қўйилади. Бундай шароитда чигит тез ва қийос ериб кўкарилади. Бундан ташқари кузда шудгор қилинган ерда, чигит экингандан кейин тушган ёғингарчиликлар натижасида унчалик кўп қатқалоқ ҳам ҳосил бўлмайди. Маълумки, қатқалоқ чигитнинг унчилиги кескинлашади ва гўза тулларининг сифатлилигига сабаб бўлади. Баҳорда қайдаланган ерларда қаратганда, кузда шудгор қилинган ерларда чигит ерта ва қийос узиб чиқилади, гўза тез ривожланиб, барвақт молаланилади, гуллабди. Чигитнинг кўпроқ барвақт ва қийос узиб чиқилиши далада гўза тулларининг текис жойланганини ва қаторларнинг йиғилмоқчилиги сифатли ишлагани таъмин этилади. Бу эса ҳосилнинг, айниқса совуқ бошлангунча терим олингандан ҳосилнинг миқдорини оширади. Масалан, чигит шудгор қилинган ерга экинганда, ҳар гектар ердан совуқ бошлангунча 34,3 центнердан, баҳорда қайдаланган ерга экинганда 24,5 центнердан ҳосил олинган. Умуман олганда (кўрак блан бирга) шудгорланган ерда ҳар гектар ҳосил 4,3 центнердан ортиб, шу блан бирга юқори сорт пахта миқдори кўп бўлади.

Шудгор қилинган ерларда гўзани ўсув даврида парвартиш қилиш ишлари ҳам сифатли бўлиб ўтади. Айниқса бегона ўтлар қамалиди. Бу фойда минерал ўғитлардан унмил фойдаланишнинг асос, балки қатор ораларнинг ишлагани меҳнати тегашли, илмининг сифатини таъминлагани ҳам имкон беради. Гоммаз ва ялғиз чирши қасаллиқлари тарқалиши чекланади. Бу ҳам ҳосилнинг ошишига ёрдам беради. Шудгор қилинган ерларда ўсимликнинг озиқ блан таъминоти ҳам яхшиланади. Чунки юмшатиладан ерга кўп ва чуқур сингиди.

Ерни ўз вақтида ва сифатли шудгор қилайлик

ШУДГОРЛАШ ТАРТИБИ

Кузги шудгорнинг барча афзалликларида тўла фойдаланиш учун уни ўз вақтида ҳамда сифатли қилиб ўтказиш керак. Шудгорда еригиз чигитларни плуг блан ағдариб қайдаланган ерга кўп ва чуқур сингиди. Шундай қайдаланган ердаги органик моддалар ва шудгорлашда синган минерал ўғит маълум даражада тушроқда қўйилади, ёзи қатор ишларлар натижасида бузилган тушроқ структураси тикланиб, унинг унмудорлиги ошади.

Шудгорда еригиз қайдаланган ҳамда катта аҳамиятга эга. Кўп йиллар мобайнида ўтказилган агротехника ва ишлабчилик тажрибалари кузги шудгорлашда қайдо чуқурлигини тушунтириш ҳусусида ва ўтган йилларда қўйилган агротехника нормаларига қараб белгиланиши маълумлигини кўрсатади.

Умуман — чигитнинг миқдори кўп (1,5—2 процент), қучал қатлами қалин бўлган, маҳаллий ўғитлар блан бойитилган, унмудор, тилик қорамтир бўтуқроқ ерлар қанда тарихасида қамиди 27—28 сантиметр чуқурликда қайдаланиши керак. Бу ерлар айрим ҳолларда 30 сантиметр чуқурликда ҳам қайдаланиши мумкин.

Органик қолдиқлар миқдори кам бўлган тилик бўтуқроқ ерларни шудгорда шундай чуқурликда қайдаланган керакки, натижада тушроқ остидаги 2—3 сантиметр қалинлидаги ишлабчилик қатлам ҳам қучириб ағдарилсин. Бу ҳолда қайдо чуқурлиги 24—26 сантиметрдан ошмайди. Ўтган йилларда чуқур қайдаланиб остида, ишлабчилик қатлами ағдарилган ерлар 27—28 сантиметр чуқурликда қайдаланган эди.

Ости дойил, унмудор бўлмаган ўтлоқ ва ўтлоқ-баттоқ тушроқ ерларни ҳам шундай чуқурликда қайдаланган керакки, натижада уларнинг ости дойил қатламнинг 2—3 сантиметрли қавати ағдарилиб, қайдаланган қаватга қўйилсин.

Шудгорда бутун далаининг биртекис чуқурликда қайдаланиши, қайдо қатламнинг яхши ишлаганини, ниҳоят тракторга сарфлагандан кейинги тегашлини тушунтириш учун ероти сувлари чуқур турган ва кузда ёғингарчилик кам бўлган ерлар қайдаланган оғиринга сугорилиши лозим. Бу ҳолда еригиз гўзапоялар экиб олингандан олдидан ундан кейин ҳам сугорилиш мумкин.

Еригиз шудгорда қайдаланган олдидан сугорилиш нормасини белгилашда тушроқнинг механик составини ҳамда сугорилиш мудафини э'тиборга олмақ зарур. Оғир тушроқ ерлар эрта мудафларга сугорилса, ҳар гектар ерга 1000—1200 кубометр сув сарфланади. Енгил тушроқ ерлар кечки мудафларга сугорилганда бўлса ҳар гектар ерга кўп блан 700—800 кубометр сув сарфланиши керак. Сугорилиши ерининг биртекислашганлиги гоёт муҳим. Шунинг билан бутун участкада шудгор сифатли бўлади.

ШУДГОРЛАШ ВА ЕР ШУРИНИ ЮВИШ

Шўрхор ерларда шудгорлашнинг ер шурини ювиш иши блан қўшиб ўтказиш лозим. Еригиз шудгорда қайдаланган олдидан сугорилиш нормасини белгилашда тушроқнинг механик составини ҳамда сугорилиш мудафини э'тиборга олмақ зарур. Оғир тушроқ ерлар эрта мудафларга сугорилса, ҳар гектар ерга 1000—1200 кубометр сув сарфланади. Енгил тушроқ ерлар кечки мудафларга сугорилганда бўлса ҳар гектар ерга кўп блан 700—800 кубометр сув сарфланиши керак. Сугорилиши ерининг биртекислашганлиги гоёт муҳим. Шунинг билан бутун участкада шудгор сифатли бўлади.

О. АПУХТИН.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ ХАЛҚ

ДЕКОРАТИВ САН'АТИ»

Совет ҳокимияти йилларда халқимиз турмушида муҳим роль ўйнайдиган халқ декоратив сан'ати ва унинг тарихини ўрганишга катта эътибор берилади. Тарихий ёдгорликлар дилми-текириш манбаига айланди.

Йилда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси томонидан дилми-оммаб асарлар сериясида совет ҳокимияти даврида халқ сан'ати тарихини ва бу қимматли миллий-халқий меросдан фойдаланиш йўллари ўрганишга бағирлаб чиқариладиган бўлади. «Совет Ўзбекистони халқ декоратив сан'атининг қиқини кенг китобкорлар томонидан э'р қизиқини блан кутиб олинди.

Бадиий декоратив сан'атнинг ҳамма муҳим соҳаларини ўз ичига олган бу тўп-

лам, республика Фанлар академияси тарих ва археология институтининг этнография бўлими ва сан'атшунослик илмий-текириш институти фаолиятининг натижасидир. Тўпдам ҳамда жиддатан анча катта бўлиб, унда декоратив сан'атда доир қўлгина ранга-ранг иллюстрация материаллар бор. Тўпдамда халқ сан'атининг эригиз асарларидан намуналар, эригиз асаркорларнинг фотолари ҳам берилади. Тўпдам 7 бўлимдан иборат. «Бадиий мата», «Бадиий гўзалма», «Қағаз», «Дўн» бўлимлари филология фанлари кандидати О. А. Суҳраева томонидан ёзилган. «Бадиий мата» бўлимида автор, нафис мата тўқини сан'атининг революциядан аввал ҳам мавсуд ақаллигини ва сифатли бадиий мата етказиб беруви раёонларини кўрсатиб ўтади.

«Гўла босин» бўлимида ҳам Ўрта Осиёда газмоллар турмуш усуллари блан гўла босин сан'атининг кўп вақтлардан бери мавсуд ақаллигини бафасида тушунтириб берилади. Ўзбекистонда гўла босин ўзининг ҳартури бадиий формаси ва аниқ стилига эга.

Тўпдамда маншур гилдам тўқини устаси ҳисобланган В. Г. Мошоновнинг Ўзбекистонда гўла тўқинининг ўзига ҳос хусусиятлари тўғрисидаги мақола блан ҳам, Автор Ўзбекистоннинг айрим район марказларида тўқилган гилдамларнинг ўзига ҳос хусусияти, технологияси тўғрисида китобхона тушунарли тил блан қиқилди.

Лекин тўпдамда юқорида қайда етилган ютуқлар блан бирга, айрим қамчиликларга ҳам йўл қўйилган. Айниқса бу қамчилик декоратив сан'ат тарихини юзаси беришда қўлга ташланади. Тўғри, тўпдамда революцияга қадар бўлган декоратив сан'ат тўғрисида тапирлади. Лекин бу ўқувчиларини декоратив сан'ат тарихи блан тапирлашга етарли тушунча бера олмайди. Материал ўқиб чиқилган, китобхона декоратив сан'ат революцияга арафасида вужудга келипти, деган тасаввур ҳосил бўлади. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон халқлари декоратив сан'атининг келиб чиқини тарихини муфассал (я'ни VI—VII асрдан бошлаб) ёритиб бериладиган тўпдамнинг қиммати анча ортиган бўлади.

Айрим қамчиликларни ҳисобга олганда «Совет Ўзбекистони халқ декоратив сан'ати» тўпдамининг нафр етилгани республикамиз маданий ҳаётида муҳим воқеа.

Т. ОДИЛБЕКОВ.

Халқ рассомлари ҳақида монографиялар

ГРАФИН-САН'АТНОР

Яқинда Ўзбекистон ССР Давлат нашрият республикада китоб беғиз сан'атининг тарихини еттишда катта роль ўйнаган рассом Исхондар Икромов ҳақида монография босиб чиқарди.

Монография олт бобдан иборат. Дастлабки тўрт бўлим рассомнинг ижодий йўли, фаолиятига бағирланган. Бешинчи бобда Исхондар Икромовнинг ёш рассомларнинг тарбиялашдаги роли кўрсатилган. Китобларини беғиз сан'атига катта жиддат ютуқларга еришган халқ рассомини ижодийнинг ёш характерли томонлари монографиянинг якуловчи олтинчи бобда тасвирланади. Исхондар Икромов Туркистон ўлкасининг бадиий мактабин биттиргач, профессионал бадиий маълумот олиш ва муқовалар беғиз сан'атини тўла етказиш учун Москвада, ундан сўнг Ленинграддаги Бадиий Академия ҳузуридаги бадиий сан'ат техникумининг графика бўлимида ўқиди.

Биринчи Ўзбек совет рассомини — полиграфини И. Икромовнинг ижоди, Ўзбекистонда китоб беғиз сан'ати йўналишидаги роли, Ўзбек халқи орасида тасвирий сан'атининг ёш элементлар асосларини пропаганда қилишдаги хизмати китобда анча яхши еритилган. Икромов ўқини тамомлаб келгач, ўқиб қўтай, Ўзбек китобларининг бадиий беғизларини бадиийлаштиришга катта ҳисса қўшади ва тасвирий сан'атини пропаганда қилуви бирнеча асарлар беғиз.

1937 йилда Москвада бўлиб ўтган Ўзбек сан'ати ва адабиети декадасида китобларини беғиз сан'ати кенг намойиш қилинган эди. Ўқини китоблар орасида Икромовнинг ишлари алоҳида ажралиб турарди. Бу китобларини беғизда рассом халқ ижодиети вужудга келтирган нақшлардан устали блан фойдаланган. В. Усенскийнинг «Фарҳод ва Ширин» музикали драматик партиясини беғизда ва «Ўзбек халқ ашуалари» тўпламга муқова ишлаганда

1) ЎзССР сан'атшунослик илмий-текириш институтини, С. М. Круковский, «Ўзбекистон ССР халқ рассомини Исхондар Икромов». Ўздавнашр, Тошкент, 1955 йил, редактор В. А. Еленикова.

рассом ақойиб талант эгаси эканлигини яққол кўрсатади.

Улар Ўзбек ширини ва мутафаккири Алишер Навоийнинг юбилейига бағирлаб чиқаришга китобларини рассом томонидан беғизлигини унинг ижодий ўсишига катта қўшқ бўли.

Икромов бу китоб муқоваларини беғизда Шарқ кўзбўламлари ва XV аср архитектура ёдгорлиқлари нақшларини чуқур ўрганиб, ундан моҳирлик блан фойдаланади. Монография автори Алишер Навоийнинг «Фарҳод ва Ширин», «Дайил ва Мақжун», «Хамса» асарлари ва бошқа асарларининг беғизлигини анализ қилиб, китоб муқоваларини беғизда Икромовнинг етук рассом эканлигини қайт этилади.

Асарда рассомнинг Улуғ Ватан уруши йилларида фронт учун китоб ва паказлар чиқариш устида катта ижодий иш олиб боргани алоҳида таъкидланади. Бу йилларда Икромов «Жантовар ёлғозлар», «Ватан учун жангалда» номида китоблар сериясини айниқса мазмунли қилиб ишлаган. Шунинг билан рассом Икромовнинг «Паёниш» романи, Уйғуннинг лирик шеърлари ҳамда Ҳамид Олимжоннинг сайланма асарларини ҳам яхши беғизган.

1944 йилда Ўзбекистон республикаси ҳукумати Исхондар Икромовнинг бу соҳадаги хизматларини тақдирлаб, унга халқ рассомини фахрий унвонини бери.

Улар Ватан урушидан кейинги йилларда рассомнинг бадиий маҳорати янада таъкидланади. Автор рассомнинг ижодий таъкидланганини кўрсатиш учун 1951 йилда Москвада бўлиб ўтган Ўзбек адабиети ва сан'ати декадасида кўрсатилган китобларини мисол қилиб келтиради. Декадада рассом ишлаган муқовалар таъкид-декоратив нақшлар мотивлар блан беғизлигини, композицияни тушуниш, унинг аниқ равишларини блан диққатга сазовор бўлган эди. Айниқса рассом Рафур Рузмоннинг «Оризоннинг бахти» шеърлар тўплами, Георгий Леонидовнинг «Сталин» номида еттирилсин, В. Тургеневнинг «Арафа» романини беғизда катта ютуқларга эришди.

С. М. Круковский рассомнинг таъкидлангани блан рассомларини тарбиялашдаги ролини ҳам кўрсатади. Икромов нашрият ат-

рофига кўпгина рассомларини тўлаб, уларни тарбиялайди, маҳоратини оширишда ёрдам беради.

Шунинг ҳам айтиш керакки, монография айрим ютуқлар блан беради. Биринчида рассом ижодининг тарихий еттиш блан совет сан'ати, шу жумладан Ўзбек сан'атининг ривожланиши, Ўзбек халқининг маданий ривожланиши, ўсиши блан боғлиқ бўлганига қарамай, бу масала монографияда четлаб ўтилган ёш жуда юзаси еритилган. Иккинчидан, йигирмачи йиллар охири ва ўттинчи йиллар бошида совет сан'ати, шу жумладан Ўзбек сан'атида формализм оқими авж олганлиги ва бу оқимнинг рассом ижодида таъсир тўғрисида мутлақо тапирлайди. Шунинг билан рассомнинг охири йилларида ишлаган йиллик асарлари, я'ни Бириний ва Абу Али ибн Сино асарларининг муваффақиятли равишда беғизланганини тўғрисида ҳечнарсаси айтилмаган.

Монографиянинг тексти рассом ишлаган ёш яхши, рангли иллюстрациялар, блан бойитилган. Лекин бу иллюстрациялар ташлан блан текста мувофиқ жойлаштириш ишига автор ҳам, редактор ҳам яхши эътибор бермаган. Натижада бирон муқова ҳақида 10-нчи бетда ёзилган бўлса бу иллюстрация 17-нчи бетда ёш китобнинг охирида кўрсатилган. Шунинг билан текста кўрсатилган муқоваларнинг иллюстрацияси кўрсатилмаган еҳуд текста автор кўрсатилган муқоваларнинг расми китобда бор. Ана шундай нуқсонлар китобнинг қимматини анча пасайтирар.

Лекин шунга қарамай, Исхондар Икромов ҳақидаги бу монография муҳим ва катта аҳамиятга эгадир. Бундай китоблар Ўзбек рассомлари, халқайтарошлари ижодини ўрганишга муҳим роль ўйнайди. Шунинг учун бундай китобларини фақат рус тилида эмас, балки Ўзбек тилида ҳам нашр этиш жуда зарурдир.

А. УМАРОВ.

ОТОҚЛИ РАССОМ ИЖОДИГА

БОҒИШЛАНГАН КИТОБ

Совет Ўзбекистонининг меҳнатчилари тасвирий сан'ат ҳақидаги илмий-оммабон

„Женева руҳи йўқолгани йўқ“